

Мирпўлат Мирзаев

СУНБУЛА

Шеърлар ва дoston

Тошкент
Ғафур Ғулом номидаги
Адабиёт ва санъат наизрийети.
1987

Ўз2
М 54

Мирзаев М.

Сунбула: Шеърлар ва дoston. — Т.:
Адабиёт ва санъат нашриёти, 1987. — 64 б.

Мирпулат Мирзаевни китобхон «Тонг жилваси», «Ишқ
фасли», «Яхши кунлар» китоблари орқали яхши танилди.
Унинг янги мажмуасига Ватан, табиат, давр, она, ёр ҳақи-
даги самимий лирик шеърлари киритилди.

Шунингдек, тўпламдан «Насиба» дostonи ҳам ўрин олган.

Мирзаев М. Раняя осень: Стихи.

М 4702570200 — 193
М 352(04) — 87 — Доп. — 87

Ўз2

© Гафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат
нашриёти, 1987 й.

ЛЕНИН

Гоҳо ёндирмайин бизни халқ дарди,
Бошимиз гангитса дабдаба, хитоб,
Минбарлар тўрида, кабинетларда
Лениннинг нигоҳи сўрайди ҳисоб.

У ҳаётки, омад топмас сира ҳам
Бизда товламачи, сохта ишчанлар.
Ҳайиқиб яшарлар ёлғиз Лениндан
Буржуйнинг аймоғи бўлган мешчанлар.

Инқилоб байроғи магрур, музаффар
Ҳилпираб турибди завол билмайин.
Ҳақ деб ҳаловатдан кечолсак бизлар,
Чиқар қаршимиздан Ленин жилмайиб.

Замона тинч магар, уст-бошимиз — бут,
Турмушимиз—нурли, ризқимиз—бутун,—
Майда ташвишларни этару унут,
Ленин хаёлларга чўмади мамнун.

Оддий ҳақиқатдек яшар у абад,
Унинг қаршисида масъулдир ҳар жоп.
Барча гуноҳлар ҳам узрли, фақат
Ленин ҳузурида мулзамлик ёмон.

Ленин — суюк даҳо, эмасдир маъбуд,
Элтажак у бизни энг ёруғ кунга.
Ленинга сиғинмоқ осон таассуб,
Қийиндир муносиб яшамоқ унга!

ЕҒДУ

Қайсики ўлкада тафаккур ҳурдир,
У элнинг бошига ёғилган нурдир.

Бамисли безавол офтоб сиймо —
Термулар зулматдан Беруний, Сино.

Навобий даҳосин шуъласи билан
Туйғу қадр топди, бўлди музайян.

Ҳақ учун жонини қолмади асраб,
Тун ичра маъжалдек осилди Машраб.

Юлдузларни санаб етиб бўлмайди,
Улар нурын ҳалок этиб бўлмайди.

Тарихда қаҳқашон мисоли халқ бу,
Ҳар асил фарзандин вужуди ёғду.

Ушбу ёруғ кунлар, эртанги иқбол
Улар сочиб турган нурдан, эҳтимол.

Тошларга сачраган Ҳамзанинг қони
Ёритган эди-ку жоҳил дунёни.

Асов лавалардек тирикдир мудом
Назм водийсида Гафур ал-Ғулом.

Бедор шуурларга кечалар ойдек
Ҳафиф нурларини таратар Ойбек.

Ким ушоқ, ким кабир—жисми йўқолгай,
Таратиб улгурган ёғдуси қолгай.

Ҳаётки тоабод давом этажак,
Ўзбекистон нурга тўлиб кетажак!

ГАЗЛИ МАНЗАРЛАРИ

1. Зилзила

Тошкент заминини тутган қалдироқ
кўҳна асрларнинг
нидосимиди?
Олис Газли узра силкинди тупроқ, —
Тошкент тупроғин акс садосимиди?

Нечун безовтасан,
эй, она замин,
нечун бемехрсан, табиат, бунча?!
Ахир, букканди-ку инсонлар қаддин,
сахнингда шаҳарлар бунёд этгунча!

Минораи Калон сукутда боқар
чодирдаги Газли болаларига:
«Бу нечук фожиа,
бу нечук хатар?..» —
қулоқ тутар гўдак ноалаларига.

Кўрдим ўз кўзим-ла тутдек тўкилган
кўркам биноларни,
учган ғиштларни.
Кўрдим ўз кўзим-ла ҳамдардлик билан
тўкилган кўз ёшни, хўрсинишларни.

Лекин зилзиланинг тилсим комидан
омон чиққанларда
ғусса кўрмадим.
Кўнглимда бир туйғу уйғонди шу дам
ва ушбу туйғуга ортди ҳурматим.

Қачондир табиий офатдан абгор —
одамлар қолганлар чорасиз, маҳкум.
Бу кун иродалар букилмас зинҳор,
офатга тик боқмоқ
табиий бу кун!

2. Деворда қолган суврат

Бу машъум зилзила,
бу машъум офат
борлиқни гўёки итқитди чоҳга.
Нураган бинолар — тугал харобат
айланди ғам қучган зиёратгоҳга.

Чодирлар қошида гуноҳкор каби
мунғаймишдир уйлар —
дарз кетган, мустар.
Ичкарида дилни беҳуд қиларди
шувоққа кўмилган турфа лан-лушлар...

Йўқ, йўқ, сен анови деворга боққин,
қолибди болакай чизган бир суврат.
Кулиб турар унда чечаклар ёрқин,
содир бўлмагандек
бу фоже, кулфат.

Тагига битилмиш эди:
«Онажон,
баҳор байрамингиз муборак бўлсин!»
Чизган сувратингга боқиб, болажон,
мен бир зум талотум ўйларга тўлдим.

Бу дам қайлардасан?
Уша мудҳиш тун
дилинга жароҳат солмадимикан?
Қотганинда гаддор ваҳм ичра беун,
қалб гулларнинг заха топмадимикан?

Оловкор шаҳарнинг олов боласи,
олов туйғуларинг асло сўнмасин!
Мусаввир бўлмагин, майли,
аммоки
қалбинг гулларига губор қўнмасин!

Мен-ку ишонаман — она шахрингни
гўзалроқ этурсан,
улғайиб бир дам.
Шунда қутлагайсан ҳар баҳор уни
ўзинг эккан тирик чечаклар билан!

3. Юпанч

Ер ости жунбушга кирган ониди,
одамлар оёққа қалққан маҳали —
безовта шаҳарнинг хиёбонида
йиқилди юзтубан
она ҳайкали.

Гарчи у — жонсиз тош,
лекин мен унда
юракни титратган бир маъно кўрдим.
Юпанчим — чайқалиб турган заминда
устувор тургил сен,
эй, она юртим!

ЎЗБЕГИМ — ЎЗ ОҒАМ...

(Туманбой Мўлдағалиевдан)

Қозогу ўзбек қадим қондош тайин,
Бу туйғу дилга сурур берар майин.
Тошкентда юрганيم кез дўстлар билан
Бўламан Олмаотада югандайин.

Тошкентнинг гулбоғлари ўз боғимдай,
Кўчалари кўнглимнинг қароғиндай.
Дунёда оху кўз кўп, бўта кўз кўп,
Кўз борми ўзбек кўзин қароғиндай!

Жон Тошкент қалбимни гар банди этса,
Нечун мен ёшармайин, бўлай кекса?
Йигитда армон қолмас бир сулувнинг
Утида парвонадек куйиб кетса.

Ёш бу йил қоралади элликларни,
Бу дегани — нари борса, умр ярми.
Дали ишқ тугёнимни туймадингми,
Киройи ром этардим бир дилбарни...

Биламан, о ўзбегим, кўпдан сени,
Хуш кўрмайсан қозоқнинг сергапини.
Тошкентда қолиб бир оз,

бозор кезсам,

Фарқлай олар эди сендан ким ҳам мени?..

Дилимда ҳавас сўнмай, ғайрат ўлмай,
Нечун кўрк-зийнатингга мафтун бўлмай?
Бир кирсам бозорингга,

то кечгача

Гиргиттон чарх ураман чиққим келмай.

Мен гоҳ шеър сурурига лим тўламан,
Илҳомсиз кунларимда жим — сўламан.
Боримни бозорингга бериб кетган
Жайдари,
        содда қозоқ мен бўламан.

Қозоқ йўқдир Ҳамзани ўқимаган,
У машъалдир — ўтли йиллар ярқираган
Ойбек-ку, Авезов-ла турар қатор,
Собит билан елкадошдир Гафур оғам.

Ҳар шоир сўз очади ўз юртидан,
Яхши шеър дўст кўнглини этади шан.
Абдулла ўз инимдир,
        мен, ҳар қалай,
Ярайман айтишувга Эркин билан.

Ўз кўнглим уфқида мен бир чақинман,
Бахт-омад қайда бўлса, мен яқинман.
Тошкентда устоз Гафур Ғулом билан
Бир бора чўқиштирган ёш оқинман.

Қалбимни далам каби кенг қиламан,
Улугларни тоғларимга тенг биламан.
Муса оғам кўлига
        Олмаотада
Сув қуйган ўспирин ҳам мен бўламан.

Навой, Абай назмнинг ой-қуёши,
Талпинамиз биз уларга қайнаб-тошиб.
Бир ажиб дам кечганди Олмаотада
Миртемир оғамиз-ла қаймоқлашиб.

Ўзбегим, ўз оғамсан, чин бу сўзим,
Эрғашиб кам бўлмадим, топдим тўзим.

Уйғуннинг бир том шеърин қозоқчага
Ағдарган азамат ҳам менинг ўзим.

Меҳрим бу — ҳеч миннат қилмаганман.
Топилмас Шарқда уни билмаганлар, —
Зулфия опамиз ҳам
тўлиб-тўлиб,
Қозоқча сўйлаганди бир маҳаллар.

Ўзбегим, яша доим дориломон,
Кўрмасам, бот-бот қўмсаб-соғинаман.
Ёшми у ё кексами — топиштирар
Тошкентда омон бўлса Носир оғам.

Уртада тўйларимиз, ўйларимиз,
Қаторда муносибдир бўйларимиз.
Ўзбекнинг паловига тот берай деб,
Ўрлайди Тошкент томон қўйларимиз.

Йигитнинг кўзи қизда, кўнгли қизда,
Гап ташлардик биз ҳатто қирқимизда.
Мисоли қалин молдек чегарадан
Утади ўзбек ёққа йилқимиз-да.

Уртада баҳам орзу, қувонч, азоб,
Сен борсан, ҳеч ким мени этмас мазоқ.
Ўзбекнинг осмонида тонг балқиса,
Ҳаммадан бурун уни кўрар қозоқ.

Гинам йўқ,
сен оғамсан — туғишгансан,
Тилагим — эзгуликка юрак қонсин.
Ҳазиллар файз берсин умримизга,
Саодат юлдузимиз мангу ёнсин!

ДАВРИМ ҚАСИДАСИ

Эртани ўйласам — бўй чўзар орзу,
Мозийни ёд этсам — дилга ўрлар ғам.
Ахир, туғилишим мумкин эди-ку
Юз йил аввал
Ёки юз йил кейин ҳам.

Келажак кунларга қиларкан ҳавас,
Туяман мозийдан
Буюк армонни...
Зинҳор ҳеч бирига алишгим келмас
Умрим кечаётган дорилзамонни.

ДУНЁ ҚАРИМАГАН...

Дунё қаримаган — қаридик бизлар,
Мудом бокирадир унинг ранглари.
Кўзларимиз барвақт пардалаб қўяр
Умр ташвишлари, турмуш ғамлари.

Ахир, кузат бир зум — тонгда қуёшнинг
Масъум боқмогида қанча фараҳ бор!
Юрагингга сенинг чўкмиш балки мунг,
Аммо у мудом ёш, мудом беғубор.

Ёхуд бир зум хушҳол пойингга қара:
Заранг ер остидан кўтарибди бош —
Турфа хил гиёҳлар — ям-яшил, сара,
Ҳаммаси ҳам мунис, бари тийрак, ёш.

Болалигинг дўсти — сойга назар сол,
У ҳам ўша-ўша — қаримаган ҳеч.
Сенинг мавжинг сўниб қолган, эҳтимол,
Ундан ўжар мавжлар аримаган ҳеч.

Ҳали завқ-мўъжиза кўпдир дунёда,
Мудом туймоқ эсанг, ҳайрат кўзинг оч.
Қара, гард юқмаган нилий самода
Оқ булутга қанот урар қалдирғоч.

Умр ўтар экан беором, бетин,
Унниқмас борлиқнинг жилоси, ранги.
Биз қариб-эскириб борамиз, лекин
Дунё тура берар навқирон, янги.

ҲАЛИ ТУҒИЛАЖАҚ...

Ҳали туғилажак ўша истеъдод,
Жой-жойига тушиб кетар ҳаммаси.
Ёруғ орзулардан йўғрилган у зот
Майда ҳавасларнинг бўлмас бандаси.

Она юрт дардида ёниб-қоврилиб,
Тоабад ҳаловат билмагай у жон.
Яшар ҳақғўйликни эътиқод билиб,
Ҳеч қачон, ҳеч қачон сўйламас ёлғон.

Илинж-таъмага ёт исёнкор руҳи
Эрмакларга учмас, мақтовга кўнмас.
Зилол туйғуларнинг дилбар шукуҳи
Шаффоф чашма каби қалбида сўнмас.

Унга тенг келолмас ҳеч ким ҳимматда,
Шеър учун борлигин эта олур сарф.
Фазлу камолотда, азму шиддатда
Бирдек ҳавас қилгай унга Шарқу Ғарб.

Ҳасаддан ярадор маҳдуд қалбларга
Дафъатан нур солгай, ҳайрат солажак.

Кўтарилар улус кўзидан парда,
Бари жой-жойига тушиб қолажак.

Ватанга — муҳаббат, ғанимга — нафрат
Ўлмас қўшиқ бўлиб янграр созида.
Адолат, эзгулик жо бўлур фақат
Ўктам шиорида, шеърий розида.

Тугилажак ҳали ўша истездод
Ва овоз беражак жангари, мағрур.
Мўътабар севинчдек балқар ниҳоят
Бобом Навоийнинг сиймосида нур.

М У Ў Ж И З А

«Хоразмлик қиз — Муяссарнинг нигоҳи
ва қўлида шифобахш хусусият борлиги
аниқланди... Унинг ўз сўзларига қараган-
да, бу биотокни бемор организмга сарф-
лаб турмаса, ўзида безовталиқ ва беҳуд-
лик ҳоллари рўй беради».

Газета хабаридан.

Нечун биз ҳайратга чўммайлик, ахир,
Табиат мўъжиза инъом этса гар?
Сендаги не сеҳр, сендаги не сир,
Айтгин, хоразмлик синглим Муяссар?

Мажруҳ инсон учун ёруғ дунёда
Туйғу йўқ шифонинг қадридан ортиқ.
Бемор илинжини билиб зиёда,
Сен ўз ҳаётингни этдингми тортиқ?

Наҳот хасталарнинг дардин аритиб,
Бермасанг оғриган дилга фароғат, —

Уша кун муқаррар риёзат чекиб,
Туясан ўзингни беҳуд, бетоқат?

Шоир юрагига этдим мен қиёс
Сенинг юрагингни, синглим Муяссар.
Уни ҳам маҳв этар ўтли эҳтирос,
Шеърин юрт дардига босмаса агар!

Истадим мен бу кун эл бахти учун
Сенингдек мўъжиза зотларни фақат, —
Токи биров дардни аритмаган кун
Дард ичра ўзлари ёйсин бетоқат!

БОЛАЛИГИДАНДИР УНДА БУ ШУУР...

Болалигидандир унда бу шуур:
ҳар чоғ катталарнинг орасидаги
нифоқу низолар,

адолатсизлик

яраларди дастлаб унинг қалбини.
Одамларга ҳайрон боқарди шунда,
нега улар бунча бағритошдир, деб.
Кўнглида тиларди барча-барчага
ажиб бир тотувлик, ажиб саодат.
Ноёб эди унинг эзгу тугёни.

Эй бокира шуур,

ташаккур сенга,

мана, йиллар ўтиб шоир бўлди у!
Сезар энди ўзин дунёга масъул.
Қайлардадир хандон урган ҳақсизлик,
эллар аро асрий нифоқ-низолар
жароҳатлар дастлаб унинг юрагин.
Ҳайрон боқар бу кун аҳли заминга,
нега улар бунча носамимий, деб
ва тилар назмида барча юртларга
ажиб бир тотувлик, ажиб саодат.

XX АСР...

Боболар руҳига энтикиш солиб,
Дарёлар ҳайқирар эди бир кезлар.
Энди уфқлардан
гудоклар чалиб,
бизни ҳаяжонга солар посздлар...

АЕВСИЗ ХОТИРА

(А. Твардовскийдан)

Саратон тафтини пуркайди ҳаво,
Нафасни қайтарар димиққан ўрмон.
Анқир қовжираган ўтлоқлар аро
Турфа хил ангизлар иси — қадрдон.

Пастликда мудраган сой оқар вазмин,
Бутазорлар узра сукут кўлкаси:
Эшитилиб қолар каккунинг ҳазин,
Баҳорни дараклаб куйлаган саси.

Жавзо оташига йўғрилган дамлар —
Менинг болаликдан севган фаслим бу.
Чиққанга ўхшайман худди илк саҳар
Яйловга молларни ҳайдаб беуйқу.

Бари хотирамда тўкис намоён:
Бахмал адирларда шудринг кечганим;
Чўпон болаларга фароғатли он —
Субҳидам, чошгоҳлар ёдимда маним.

Офтоб ҳам ёдимда — елкадан обдан
Қиздириб, уйқуга элтарди бирам.

Ёдимда, молларни сой томон қувган
Хира сўналарнинг гўнгиллаши ҳам.

Олис болаликнинг суюк эрмаги —
Харсангга чўккалаб бирон овлоқда
Калтак йўнар эдик, ўша дамдаги
Сурух новда ислари ҳануз димоғда.

Гарчи болалигим ушбу кун йироқ,
Қўринар у тонгги шабнам ичра жо.
Бу шан хотиралар васлидан бироқ
Баҳра ололмайди юрагим асло.

Бўлак бир хотирот ўзига тобе —
Қилиб олган менинг ҳиссим дафъатан.
Тагин ҳандақларнинг махсус ниқоби —
Ўт-ўлан сингари ис тарар ёвшан.

Олис болаликдан туйганимдек, ҳа,
Дилим орзиқтирар унинг дориши.
Лекин ўпқонларнинг оташ дудига
Бу ис кейинчалик кетди қоришиб.

Қоришди сафарлар тўзони, кули,
Аскар елкасининг қат-қат шўри боз.
Айни қирқ биринчи йилнинг июли —
Уруш даҳшатидан ҳансираган ёз!

Жанглар гирдибоди зўрайиб кунда
Ложувард осмонни этганди қора.
Болалик, ёшлиқдан айрилдим шунда
Мен ўз ҳаётимда иккинчи бора.

Кечмоқда меҳнат-ла андармон умрим,
Ҳаёт лазиз менга, яшаб толмайман.
Илгариги теран завқ билан лекин
Дала-адирларга боқа олмайман.

Кўнглим, алланечук гинаси бордай,
Ошно сўқмоқларга талпинмас сира.
Қаёққа қарамай, қаёққа бормай,
Исканжага олар золим хотира.

Унинг азоблари, заққуми тўла
Ғалаён бағримда билмас асло тин,
Токи қайтмас кулфат бўлиб, бир йўла
Йўқолмагунечка дунёдан қиргин!

ДИЛГИР ХАЁЛЛАРГА...

Дилгир хаёлларга чўмар эдим мен
Кузда ёмғир хониш бошлаган чоғлар.
Рухимни бир дардга кўмар эдим мен,
Кўз олдимга келиб
Мунғайган боғлар.

Исмсиз мунг тоти сўнди юракда,
Дардларимни
Энди олганман таниб.
Севалай бошласа ёмғир кузакда,
Уйлайман чаноқда қолган пахтани...

ДУРМОН БОҒЛАРИ

«Мен бу масканга келганимда адабиёти
мизнинг улуғлари руҳи билан ёнма-ён яш
ётгандек бўламан...»

(Ижод боғидаги суҳбатлардан)

Қалбингга тор билсанг гоҳо жаҳонни,
Бошингдан кечирсанг узоқ ҳижронни, —
Соғинган чоғингда мунис илҳомни,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Осойиш топарсан руҳингга унда,
Теран хаёлларнинг даргоҳи бунда.
Айниқса юлдузлар порлаган тунда
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Аргувон остида ўлтиргин бир дам,
Чечаклар очгайдир малул этган ғам.
Унутма, дунёнинг доим бири кам...
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Ҳамид Олимжоннинг бунда руҳи бор,
Ўрик гулларини кутар интизор;
Огоҳ бўлсин десанг сатрингдан Қаҳҳор,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Қачонлардир шеър деб шаҳид бўлганлар
Ҳамда Чигатойни манзил билганлар
Иқтидоринг қўллаб турсин десанг гар,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Гафур Гулом кезган бунда мастона,
Шайхзода шеър битган ташриф баҳона,
Жажжи истеъдодга Уйғун ҳамхона,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Бунда макрли ўй топмагай ижро,
Ҳар ким тавоф ила машғулдир илло;
Бежизмаски, ватан қурди Абдулло,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

Биз бир йўловчимиз — ўткинчи, бешон.
Ўзбек томирида оққан зарра қон,
Лекин унутмагай бизни бу макон,
Боғларин тавоф эт, дўстим, Дўрмоннинг!

ХОТИРОТ

Баҳор иси чулгар шаҳарларни ҳам,
Шафақ яллиғланар,
Оқ ёмғир тиниб.
Юмшоқ ўриндиққа чўкканча бу дам
Хаёллар сурасан сен жим хўрсиниб.

...Кўпчиган булутлар тонгдан кўк узра
Судрала бошларлар ерга тегай деб.
Майсалар кафтида —
Шабнамлар нуқра,
Чучмомо ёввойи қирга бўлар зеб.

Қисмати ноаён жажжи болакай —
Кўзларида ҳайрат билмас интиҳо.
Булутлар қаъридан сизган шуъладай
Ҳали бокирадир ундаги дунё.

Ариқлар бўйида ивирсиб, тентиб,
Шом пайги ялпизлар териб қайтар у.
Бир зум онасининг кўнглини ёритиб,
Шодумон туяди ўзини мангу.

Сарин шабадалар туннинг пардасин
Алвон шафақ сари сургани чоқда
Болакай ниҳоят суюк отасин
Пинжида кетади ширин мудроққа...

Қалқир кўз ўнгингда ажиб лаҳзалар,
Чўмасан фараҳли дардга бир нафас.
Ким экан у гўдак —
Масъуд бунчалар,
Ногоҳ юрагингни ўртайди ҳавас.

Тилайсан сен унга кетмас баҳорни,
Тилайсан, у дамлар узайсин фақат.
Лекин йиллар бунга қулоқ тутарми,
Йиллар югуриқдир,
Йиллар бешафқат.

Баҳор қалъаларни забт этган маврид,
Тун ичра хаёллар сураркан узун,
Бехос чап кўксингга ўрмалар оғриқ,
Шивирлайсан:
«Наҳот у гўдак — ўзим?..»

АКА БЎЛИШ ҚИЙИН...

Ака бўлиш қийин, лекин шарафли.
Ҳали мурғак бўлса гар иниларинг,
тутишмаган бўлса бир иш бошини
уйлантиришинг керак,
жойлантиришинг керак уларни.

Ака бўлиш қийин..
Марҳум отанг ўрнин босмоқлигинг фарз.
Лекин одам бўлиб кетишса улар,
бари зиё топиб танилса элга,
майли, шаҳарларда яшаб қолишсин,
кўкрагинг тўлмасми нурга, фахрга?!

Ака бўлиш қийин, лекин шарафли.
Умринг қўри сингган иниларингни
йўқлаб борганингда соғиниб бот-бот,
сени ота дея қилишса иззат,
онадек кўришса янгасин улар,
бундан ортиқ эъзоз борми дунёда?!

Ака бўлиш қийин, лекин шарафли..

Т У Н

Оқшом сонсиз бинафшалар
Тақар осмон тоқига.
Сен жимгина суянасан
Деразанинг рахига.

Жамалагинг ўйнаб маъюс
Энтикасан рўйи рост.
Мургак дилинг туяр илк бор
Алланечук эҳтирос.

Ўйларингни тўзгитмишдир
Бир ҳис тотли малולי,
Еноғингни силаб ўтар
Муаттар тун шамоли.

Ухлай десанг,
Бу қандай ҳол,
Кўзни уйқу элтмайди,
Хаёлингдан унинг ўйчан
Қарашлари кетмайди...

Ташвишланма ва чўчима,
Дил ўртанса гар пинҳон.
Момоларинг мерос этган
Туйғудир бу, сингилжон!..

СУНГГИ ҚОР

Чарх урар, ўйнар ғужгон,
ер-кўк бирам дилбарки!..
Қор эмас,
ёғар бу он .
бойчечаклар гулбарги.

ҚОРЛАР КЕТДИ...

Қорлар кетди,
чекинди аёз.
Мудрамагин, юрагим, уйғон.
Қара, майса бермоқда овоз,
қара, куртак яйратади жон.

Қанот қоқди шимолга қушлар,
яшил қирлар нафаси сарин.
Ушбу дамлар
қуйламасанг гар,
ёлгон бари қуйлаганларинг.

ПАРЧАЛАЙДИ МУЗЛАРИН АНҲОР...

Парчалайди музларин анҳор, —
энди ортиқ беролмайди дош.
Қайлардадир,
кетиб сўнгги қор,
чечаклар ҳам кўтаргандир бош.

Чекинмоқда рутубат, малол,
қиров каби эрийди жимлик.
Тонг.
Хонамга ёғилар хушҳол
бир даста нур — Баҳор исмлик.

ЯНА БАҲОР БОШЛАНДИ...

Яна баҳор бошланди,
гулхандек ёнди шафақ,
Тонглар, шомлар ҳуснидан
эсанкирар юрак, ҳей!

Инқилобий гўзаллик
шошириб қўяр бешак,
Ҳаяжоннинг забтига
метин бардош керак, ҳей!

Хира тортган қалбимнинг
артар экан доғини,
Дам кўниккан ҳасратда
юрагимни тиглайман.
Янгиланган руҳимнинг
бир аломат чоғи бу —
Сўнги қорға термилиб,
қувончимдан йиглайман.

ҚИРЛАР, СОЙЛАР ОШИБ...

Қирлар,
сойлар ошиб энтиккан экин
кириб келди шаҳар кўчаларига.
Унга илк рўпара бўлган одамлар
танидилар ногоҳ
Баҳор шарпасин
ва мудроқ тасаввурида уларнинг
тўлқинланди ям-яшил уфқлар.

Эҳ, шаҳар катта-да,
ташвишлари мўл, —
Баҳор келганини кўплар сезмади.
Лекин Баҳор,
танги қалб Баҳор
ранжимеди бундан заррача.
Аксинча у,
бориб тонг пайти,
ҳаловатсиз,
гавжум бозорнинг

ташландиқ бир чеккасидаги
ўрик шохин буркади гулга.
Энди унга кўзи тушганлар
қани ўтиб кўрсин бепарво:
ҳар ким — ё бир ҳавас туярди,
бир жилмайиб ўтар эди ё!

САЙРАМ БАҲОРИ

Бўгриқиб кетади
бунда қир бағри,
жарликлар лабида наъматак — чашма.
Қуёш нурларидан
кўзлари оғриб,
йўл қарар исмсиз чечаклар яшнаб.

ГУЛ ҚЎТАРГАН АЁЛ

Эрта тонгда
хазонли йўлдан
гул кўтариб ўтди бир аёл,
бир қўлида рўзгор халтаси.
Ажаб,
кимга экан у гуллар —
кимга экан
оддий, ташвишманд
юракдаги бир даста қувонч?..

О Т А

У хизматга жўнар тонг маҳал,
онласи қўяр кузатиб,
тетапоя қизчаси билан.
Кўз ўнгидан ғойиб бўлгунча

қўл силкийди унга қизалоқ,
хайрлашар кулиб-қийқириб.
Бийрон тили бунчалар ширин!
Ҳовлидаги райҳондан кўкрак —
чўнтагига солиб кетгандек,
қизчасининг кулгусин дилда
куни бўйи
асраб юрар у.

«СЕВАМАН...»

Хиёбон. Дарахтлар қунишиб, музлаб
Илк тонг нурларига тутарлар ўзин.
Кимдир кеча оқшом янги қор узра
Ёзиб қолдирибди «Севаман...» сўзин.

«Севаман...» — бу сўзнинг ҳар бир ҳарфиди
О, қанча эҳтирос, қанча тугён жам!
Кимдир севганининг ўтли ҳажрида
Дил ҳасратин қорга тўқдими экан?

«Севаман...» — бу изҳор, балки бу — иқрор.
Балки бу ҳавасманд дилга бир эрмак.
Лекин тонг эрса-ю, тегранг — заррин қор,
Наҳот сўйламас бу бир ажиб эртақ?

«Севаман...» — қачондир бу сўзни мен ҳам
Битгандим қалбнинг оқ лавҳига бедор.
Унга ғубор сочди йиллар, турфа гам,
Лекин қораймади, қорайгандек қор.

«Севаман...» — бир юрак битган бу ёзув
Қор узра товланар — ҳар бир ҳарфи зар.
Ложувард кундуздан олар у ёғду,
Унга зеб беради юлдузли тунлар.

ОЙ НУРЛАРИН ИЧИБ...

Ой нурларин ичиб
энтикар чилла,
сармаст нафасидан тўзғийди қорлар.
Мудраётган
онпоқ сукунат ичра
ёлғизгина сенинг деразанг порлар.

Масъум ўйлар сенга зеб бермиш чандон, —
карахт термилади
ёввойи аёз.
Шўрлик ҳузурингга киролмагандан
ноилож
дарчангга беради пардоз.

Талпинаман сенга
бу дам хаёлан,
кумуш тўзонларни кечиб ўтгум тик.
Гўшанг иссиқ, шинам бўлгани билан,
унда жунжиктирар сени
ёлғизлик.

ИИЛЛАР УТДИ...

Ииллар ўтди.
Қайта кўришмадик биз.
Бу кун,
    йўлим тушиб,
шаҳрингга келдим,
номи мен-чун мудом азиз шаҳарга.
Билмасам-да,
    унда маконинг қайси
ва қайси кўчадан ўтасан ҳар кун, —
сайр этган кўйи бир ўзим, ёлғиз,

синчиклаб қарадим ҳар бир бекатни,
энтикиб термилдим муюлишларга,
дафъатан кўришиб қолсак, деб, зора.
Бу гал ҳам учрата олмадим сени.

Ва лекин,

жамики турфа одамлар,
ҳатто шахрингдаги ҳар битта дарахт
юрагимга яқин,
мунис туюлди...

ҲИЖРОНДА...

Мен сафарга жўнаб кетганда,
биламан,

уй қолар ҳувиллаб.

Шаҳар узра шом қўниб, сени
дилгир гўша қарши олар-у,
юрагингни чирмар бир ғусса.
Остонадан ҳатлаб паришон,
ёққанинга даҳлиз чироғин,
хоналарни тинтиб-ахтариб,
жажжи қизим тинмай бидирлар,
сўраб менинг нечун йўқлигим.
Юпатасан эркалаб уни,
қўғирчоқлар қиласан ваъда,
сўнг ўзинг ҳам юланмоқ бўлиб,
нимагадир уннай бошлайсан,
лекин унмас юмушинг сира.
Мен сафарга жўнаб кетганда,
орамизга тушганда ҳижрон,
шундоқ кечар сенинг ҳар шоминг —
Рухингни тарк этар фароғат
ва сезмайсан,

уй бурчидаги

кўзгу юзин босар чанг-ғубор...

БИЗНИНГ ЁШИМИЗДА...

Бизнинг ёшимизда Лермонтов
мангуликка қўйганди қадам.
Бизнинг ёшимизда кирган мангуликка
тирик яшаб туриб Усмон Носир ҳам.

Бизнинг ёшимизда даҳо бўлган Пушкин,
ўлмас зиё сочган Ҳамид Олимжон.
Бизлар эса ҳануз гўрмиз,
бизлар эса пишмаймиз ҳамон...

Давр узайтирди бизнинг умримизни,
минбаъд ҳалол бўлсин ичган тузимиз.
Баҳоримиз чўзилиб кетди бунча,
алдаб қўймасмикин кузимиз?..

ЮРАГИМ...

Юракка таассуб қилиб яшайман,
у тиним билмайди —
юриб турар у.
Лоқайд, карахт қолган дамларимда ҳам
туну кун баробар уриб турар у.

У доим юради мендан олдинда,
мендан илгарилаб кетар оз-озлаб.
Бўлак нарсаларга
чалғиб қолганда
ўзимни мен унга оламан созлаб...

МЕН УМРИМНИ...

Мен умримни
ташлаб қўйдим ўз маромига,
учқур ҳаёт шиддатига беролмадим тоб.
Вужудим-ла чўмдим нурсиз бўшлиқ комига
ва дунёда борлигимни унутдим ҳисоб.

Унутдим мен —
надир туйғу, надир ҳаяжон,
қолиб кетди танбал хаёл остида бари.
Ҳайҳот! Бу кун руҳим узра ёришди осмон,
камалакдек ёнди унда ёшлик онглари!

БУ ДУНЁДА...

Бу дунёда баридан
меҳр-оқибат — аъло, бил.
Бехос йўлда қоқилсам,
ташлаб кетма,
тургазгил.

Йўл олис.
Ҳорсанг мен ҳам
сенга тирак бўларман.
Бошингга тушганда ғам
балки керак бўларман...

Ҳ А Ё Т

Гоҳо куюнамиз бекор-беҳуда,
иқир-чиқирларга бузамиз асаб.
Яшасак бўлмасми
тинч ва осуда,
ёлғиз мақсад учун юракни асраб?

Ахир, умр — қисқа, вақт — чопагон,
дунёнинг ками-ку, асло тўлмайди...
Бу гап жуда кўҳна, айтмоққа осон,
тириксанки,
амал қилиб бўлмайди.

ГОҲО...

Гоҳо ўзимизни туямиз соғлом,
олам кўзимизга —
мўътабар, ёруғ...
Дунёда дард борин унутиб тамом,
дардчил хаёллардан бўламиз фориғ.

Лекин бор-ку, ахир, ўксик диллар ҳам, —
ким эслар, ким йўқлар чехраси зардни?
Табиат бизга гоҳ
ўша боисдан
муносиб кўради бирон-бир дардни.

ЯХШИЛИК

Яхшилик яхшидир, дерлар, дунёда.
Дилимга тукканман
бу эзгу гапни.
Бировларга суянч бўлганман гоҳда,
кўнглин кўтарибми,
ортиқ мақтабми...

Майли, аъмолингни унутма, юрак.
Лекин яхшилик ҳам
гоҳо панд берар.
Бир кун шубҳа билан боқарлар бешак,
ҳаммага
яхшилик истайверсанг гар.

МОВИЙ ДАРЁ

Оқар эди бир мовий дарё,
кун нурида ярқираб,
яшнаб.

Унинг билан маст эди дунё,
тирик эди
ҳар битта ташна.

Мовий дарё оқар бугун ҳам
қайлардадир
яшнаб омонда.

Лекин уни ҳамма унутган
дарё тансиқ
шундоқ замонда...

ҲОРИЖДА

Узимни бегона туйдим мен дастлаб,
тилини уқмадим
бегона юртнинг.

Ҳар лаҳза тугилган жойимни эслаб,
қайноқ соғинчимни ичимга ютдим.

Лекин кўзим тушиб қолди баногоҳ
қадрдон майсага,
тиниқ осмонга...

Ироқларга йўлинг тушганида гоҳ
таскин бўлар экан табиат жонга.

УМРИМИЗ ТАРЗИ

Дўстим, шундоқ экан умримиз тарзи:
бериб қўярканмиз отани бир чоқ.
Қадни букаркан бу мусибат дарди,

қолмайни на умид,
на бир овунчоқ.

Йўқ, яна унаркан юракда матлаб,
азалдан шу экан
ҳаётнинг иши.
Бу ёгига сени кетар етаклаб
масъум, ҳимоясиз боланг ташвиши.

СУНБУЛА

Диёр осмонида сўнди саратон,
жазирама ёзнинг тугади забти.
Энди деразадан
боқар салқин тонг,
энди озор бермас қуёшнинг тафти.

Ахир, ўтиб кетди оташнок дамлар,
юракни нечун бир маҳзунлик чорлар?
Бу юртни
эҳтирос тарк этса агар,
ўрнини оларкан маҳзун хаёллар...

ПАНД БЕРСА...

Панд берса бирорта бадният одам,
мен қалбга на қаҳр,
на кин соламан.
Ўлтирмасман баҳслашиб у билан,
кулиб қўя қоламан.

Фириб берса лекин инонган дўстим,
буни юрагимга қаттиқ оламан.
Кўнгли синмасин деб,
ўшанда ҳам жим
кулиб қўя қоламан...

ҚОР ТУШГАНДА ТОҒЛАРГА...

Куз оқшоми бир қора эпкин
Кириб келди ҳазин боғларга.
Шивирлашди дарахтлар секин:
— Қор тушибди олис тоғларга...

Сарғаяди бу чоғ анғизлар,
Ут-ўланлар — қирда, ёбонда.
Қушлар иссиқ манзиллар излаб,
Уча бошлар жануб томонга.

Чўққилардан энди кун бўйи
Қор боқади водийга яйраб.
Лекин ҳаш-паш демай у қуйи
Эна бошлар қиличин қайраб.

Пайкалларда муқим ёлғиз эл, —
Куйманеди, битмаган-да иш.
Одамлар гап орасида дер:
— Ҳечқиси йўқ, андак кутсин қиш...

Гарчи кузак аёвли, вазмин,
Унда қишнинг замзамаси бор.
Кечалари шип-шийдам замин
Тушларига кириб чиқар қор.

ҚУЧАЛАРДА...

Қўчаларда кезар кеч кузак,
тўшалади
қалин бахмал тун.
Ажаб, нечук хўрсинмас юрак,
ажаб, нечук у сархуш бутун?

Масъудлигин недир сабаби,
нечук борлиқ туюлмас ғариб?
Ой нурида
хотира каби
кўринади илк қор оқариб...

ҚОР ЁҚҚАН КЕЧА

Кеч кузакда
яйдоқ заминга
оппоқ, парқу қор ёққан кеча
сен тушимга кирибсан.

Тонгда
уйғондим мен кўз ёшдан беҳол.
Ахир, сени ўйламовдим-ку,
жилла қурса бир йил бурун ҳам.

Сен эса, оҳ,
ҳануз ёш, мунис,
силармишсан ажинларимни...

Гоҳо ҳаёт жуда ҳам эрта
юлиб олар ёшлик бағридан.
Қовжиратар қалбимиздаги
туғёнларни, гўзал ҳисларни.

Нечук бахт бу,
яйдоқ заминга
оппоқ, парқу қор ёққан кеча
сен тушимга кирибсан,

олис
йилларимнинг исми, армони!

КЕЧАГИНА...

Кечагина яшнаб турган барглар
чирт-чирт узиларкан бутоқлардан,
тўшалсалар оёқларинг остига,
сен нималарни ёдга оласан?

Оқшомлари юлдузлар милт-милт
термулсалар кулранг осмондан,
хотирангнинг сўник чўғлари каби,
сен нималарни ёдга оласан?

Туғилган жойингга меҳмон бўлиб борсанг,
туни билан ухлатмаса еллар,
пеларнидир сўйлаб шивир-шивир,
сени нималарни ёдга оласан?

Кўнмасми мижданга олис болалик?
Шууринг тўймасми аждодлар руҳин?
Қариб бораётган онангга куйиб,
унсиз йиғламайсанми ичингда?

ҚИШ ОҚШОМИ...

Қиш оқшоми тушади эрта,
тун қучади кўча-кўйларни.
Хавотирга йўгрилиб,
эркам,
йироқларда сени ўйладим.

Балки қайтдинг паришон ишдан,
муз қоплайди бу палла йўлни.
Кўчаларни кесиб ўтишда,
ўтинаман,
эҳтиёт бўлгин.

КИРИБ КЕЛАР ТАРАДДУДБАХШ ШОМ...

Кириб келар тараддудбахш шом,
алланечук туйгудан дил маст.
Бу кеч биз ҳам
тузаб дастурхон,
дўст йўлини пойлаймиз — келмас...

Ун иккига соат урар занг,
ўзгармайди одатий ҳолат.
Фақат
нафис безакларидан
арча чека бошлар хижолат...

ҚУМУШ КЕНГЛИКЛАРГА...

Кумуш кенгликларга фалакдан гўё
сочқидек сочилди тилло, зар танга...
Офтоб оқшом чоғи таратди зиё,
қалин қорлар узра
ёқди аланга.

Яланғоч боғларни,
биллур томларни
тафтсиз оғушига босди қизғиш нур...
Аёз ўзига зеб берган рангларда
Баҳорни ёд этмоқ қанчалар ҳузур!

1. ҚАТТА БЎЛГАНДА...

(Болаларга)

Улғайса хушфёъл бола,
Бўлади хушфёъл киши.
Ҳаммага маъқул келар
Унинг қилган ҳар иши.

Аълочи бола ўсиб,
Бўлар олим, инженер;
Фикр қилиб туну кун,
Бир янгилик топсам, дер.

Спортни севган бола
Кўрингани билан жўн,
Катта бўлса, албатта,
Бўлар машҳур чемпион.

Хаёлга ошна бола
Юлдузлардан ўқир сир.
Улғайганда у, балки
Бўлмоқчидир фазогир.

Ҳозирдан дўстларини
Алдаб юрган бола-чи?
Катта бўлса, албатта,
Бўлар катта ёлғончи!

2. ҚИШ ҚИССАСИ

Ёғавер, қор,
жўш, бўрон, —
қиш завқига етмайди!
— Қорлар мега, бобожон,
сизни хурсанд этмайди?

— Тушунасан,
набирам,
буни менинг ёшимда.
Кўп қишларни кўрганман,
қори қолди бошимда...

БИЛСА — ҲАЗИЛ...

Тулкилар

Тулкини ёзмангиз «Қизил китоб»га,
Ким у — саногини ташвиш-ла битган?
Уларни қайтадан олинг ҳисобга,
Кўни одамларга айланиб кетган.

Ланж одам

У шу хилда ланж одам эди:
кимнидир сўкарди аввал хаёлан,
сўнг
хаёлан узр сўраб юрарди.

Шўрлик

Қувонганинг сездими у—адо бўлар,
кўргилик-да,
яшар шундоқ ич-этин еб,
Ҳолин кўриб,
ғамга дучор бўлгинг келар,
шўрлик кўнгли шунда жиндак ўсарми, деб.

«Хосиятли» асар

Уйқусизлик — касалликлар
Ичида энг ёмони...
Асрар сизни шу балодан
Унинг янги романи.

Башират

у ҳали ёш, тажрибаси кам,
макри оғу солалмас жонга.
Тирик зотки — ўсишда,
у ҳам
айланажак қари шайтонга!

Шоир ва ғаламис

Шоир яшар эди ўз дарди билан —
Гоҳида куюниб, гоҳо фаромуш.
Аралашди унинг ҳаётига бир кун
Бадкор ғаламис.

Кимсагаки «меҳр» қўймасин у зот,
«Меҳр» қўйибдими — қуритгай шўрин.
Тортди шоир унинг дастидан, хуллас,
Уқубатлар зўрин.

Ҳеч тиним билмади ҳасад бандаси,
Игволар тарқатди, елди-югурди.
Шоир эса жунбиш ғазабини нуқул
Шеърга ўғирди.

Фитна қозонида пишган ғаламис
Бу гал шашти сўниб, ҳайрон қарарди:
Сарғайиб, қовжираш ўрнига шоир
Яшнаб борарди.

Олижаноб қалбни маҳв этиб бўлмас,
Тухматдан у минг йил чекса-да заҳмат.
Ғаламисга шоир бир куни деди:
«Ҳаммаси-чун раҳмат!..»

Бу ҳол ғаламисни ёмон гангитди,
Роса бўладиганини бўлдириди.
Ҳеч кимдан панд емаганди у. Шоир
«Раҳмати» ўлдирди.

Тақдир ҳазили

Ҳар кимда бор тугма иқтидор:
Ким — хунарманд, кимдир — санъаткор.

Ҳар одам ўз ишининг нақши,
Ҳар ким ҳаддин билгани яхши.

Ҳазил қилар лекин гоҳ тақдир, —
Елка қисиб ўтар чин шоир.

Чидаш мумкин бунга, эҳтимол,
Юз берса-чи аммо ушбу ҳол:

Ҳунарманд ўз касбин кўрмай эп,
Дов бошласа — санъаткорман, деб?

Этмай десанг эл-юртни ҳалак,
Бундай ҳазил қилма, эй фалак!

Жиддий шахс

У жиддий юради ҳар куни ишда,
Жиддий ўлтиради йиғин, мажлисда.

Узи гапирмайди, сендан кутади,
Ҳар гапингга жиддий қулоқ тутади.

Салом берсанг ҳамки, жиддий боқади.
Кулмайди. У жиддий томоқ қоқади.

Нима у — гарангми ёки соқовми?
Оддий мулоқотга бегона, ёвми?

Ёки донишмандми, буюк дономи —
Ҳар қалай, оғизда юрар-ку номи?

Иўқ, аслида унинг ичи тап-тақир,
Жиддийликдан кечса, фош бўлар, ахир!

От ва мошин фарқи...

Аҳмаднинг бобоси чавандоз ўтган,
Оти эди уни элга танитган.

Аҳмад ҳам ўзини санар суворий,
Оппоқ «Жигули»дир унинг тулпори.

Бобоси-ку, отин боққан-қараган,
Аҳмад-чи, ҳар куни ювиб-тараган...

Бир чоғлар бувиси у сулув отдан
Безор бўлган экан, рашк қилиб ҳатто.

Унинг хотини-ку, кўзларида ёш,
Суқсур машинани ўйлайди — кундош.

Нимаики азиз — ерда қолмас хор,
Неки бебаҳодир — кўплар харидор.

Бир куни бир кимса пайт пойлаб юриб,
Бобосин отини кетибди суриб.

Лекин не мўъжиза — ўтмайин кўп кун,
Кириб келганмиш от уйга соғ, бутун.

От ва мошин фарқи шундаки, дўстлар,
Мошин қайтмас ўзи, ўгирланса гар.

Сўнги чорадан хулоса...

Шоир чиқишмасди хотини билан,
Турфа хил низолар кечарди бот-бот.
Жоҳил ёри тергарди ҳар дам,
Йўриғига солмоқ бўларди, ҳайҳот!

Ичса — ичдинг дерди,
Чекса — чекмагин,
Уйга-ку кечикиб бўлмайди зиқхор.
Шоирнинг газаби ортиб кун сайин,
Бир кун хотинига тикилди хунхор.
Нима қилса дуруст уни шу аллоз,
Ушқириб берсинми ё ундан нари...
Шоир каловланиб турди-да бир оз,
Йўналди жим ижодхонаси сари.
Энди таъзирини беради бошлаб,
Етар, ахир, шунча инсоф ва бардош.
У ҳақда бир аччиқ шеър битсинки заб,
Юрсин у кўчада кўтаролмай бош.
Шоир алламаҳал тугатди шеърни,
Унга бор нафрату қаҳрин жойлади.
Томоқ қириб,
        артиб манглайдан терни,
Уқиб бермоқ учун маврид пойлади.
Хотинига разм соларкан вазмин,
Салмоқлаб гапирди мақсад-ниятин:
— Ушбу шеърни сенга бағишлаб ёздим,
Шундан бир хулоса чиқаргин, хотин...
У шеърни ўқиди жиддий,
        газабнок,
Хотини тинглади чиқармайин сас.
Сўнг деди:
— Қанийди босилса тезроқ,
Пулига келарди бир кийим атлас.

НАСИБА

(Достон)

Хаёл каби эланади қор

Қиш.

Табиат кирди уйқуга,
ҳувиллади тагин дала-туз.
Кеча шукуҳ ёр эди унга,
боқар бу кун яйдоқ, бенуфуз.
Қора шудгор ёбонлар ухлар
Қунишганча ёввош,
беозор.

Оқ жимликка чўмган уфқлар,
хаёл каби эланади қор.
Фақат элас-элас узоқда
Кенгликларнинг сукутин бузиб —
тумандаги шода чироқдай,
бедор поезд боради сузиб.
Фаслларнинг шитоб забтида
якун ясар умрдан йил ҳам.
Хаёлларга чўмар Насиба
боқиб вагон деразасидан...

Дашт осмони

Тракторин чекка уватдан
қайирмоқда эди,
айни тонг.
Совуқ жала бошлаб тўсатдан,
қилди унинг кўнглин зимистон.
Ғилдираклар жойидан оғир

силжидию тўхтади таққа,
Экин билан зўрайган ёмғир
игналарин санчди ёноққа.
Яшилланиб,

кўпириб ётган
пайкаллардан ололмай кўзин,
ичи ёнди
иложсизликдан,
ерпарчин ҳис этди у ўзин.
Бунда осмон жунбишга тўлса,
қаҳри билан «сийлаяжак» мўл —
норасида гўдакдек гўза —
ниҳолларин савай кетди дўл.
Тетапоя умидлар бу он
бўлиб борар эди шикаста!..
Этмоқчидек у ўзин қалқон,
ўриндиқдан сакради пастга.
Гарангсиди шўрлик Насиба,
кетсин,

қандоқ туролсин чидаб, —
шундоққина ён теграсида
нажот кутса ҳар ниҳол титраб?!
юзидаги алам,

ғазаб,

мунг

кўзёшларга айланди бирдан.
Қулоқлари том битди унинг
ниҳолларнинг чирқирашидан.
Ёзғирди у,
тўлғанди пурғам,
беҳол бўлди,

чарчади,

толди...

Лайҳон замин узра ўзи ҳам
чўкиртакдек
мунғайиб қолди..

Дилгир оқишом

У ўзига келолмади ҳеч,
хаёлидан кетмай ўша дўл.
Тунд кўнглини ёзиш-чун
бу кеч
бирон ишга чўзолмади қўл.
Шом фалакка юлдузлар қадаб,
мудратди-ю, борлиқни,

биноқ
алламаҳал — тун ярми қадар
кўчма уйда ўчмади чироқ.
Экиш-тикиш —
ишлар бўлмай соб,
юрди қулай мавридни кутиб,
боролмади.
Уйини қўмсаб,
ёзмоқдайди энди у мактуб.
Одатдаги каби,

номма-ном
саломлардан бошланди-ю хат,
сатрларга бир дам ногаҳон
сизиб чиқа бошлади ҳасрат:
«Ая, сизни қаттиқ соғиндим,
меҳрингизга
зориқдим сўнгсиз.
Билармонлик қилдим-у,
энди
англадим, рост экан гапингиз.
Дегандингиз:
қулоқ сол, қизим,
ўзга ерни қилмагин ҳавас.
Жабр қилма ўзинга ўзинг,
қишлоғингда обрўйинг каммас...»
У нигоҳин уздию хатдан,
хаёлларга чўмди бир дафъа.

Кўз ўнгидан ўтди ўша дам
мўъжаз умри лаҳзама-лаҳза:
...Мактаб,

шаҳар,

талабалик ва
яна она қишлоғи, хизмат.
Комсомолнинг ихтиёрида
қозонолди эътибор, ҳурмат...
Ахир,

ҳасрат айламоқни у
ўз шаънига биларди-ку ёт.
Шаффоф эди кўнглида туйғу,
нурли эди наздида ҳаёт.
Лекин тақдир ғалати

чигал,

умр йўли эмас силлиқ йўл.
Қалб дунёнгни аямай,

тугал

поймол қилар, гоҳ
ургандек дўл...
Эрк бергани фигон-фироққа
унинг мағрур кўнглин ғашлади.
Гал келар деб,

бошқа ёзмоққа,
хатни йиртиб-йиртиб ташлади.

Бу чўллар

Бу чўлларнинг қиссаси узоқ,
умр камдир сўйлаб бермакка.
Гарчи саҳни бўлса-да яйдоқ,
бағри тўла турфа эртакка.
Кечмишини ўйласанг унинг,
кўз ўнгингда бўлур намоён —
қўнгироғин чалганча мунгли
бораётган афтода карвон...

Ана,
тилла тўла сандиқлар
туяларда чайқалиб ўтар.
Лекин ҳамма дарду андуҳда —
нигоҳини мешларга қадар.
Сув хаёли эзар кўнгилни,
бир қултум сув —
танҳо илтижо.
Қултум сувга дунёнинг мулкин
сотиб олмоқ мумкиндир ҳатто.
Бир қултум сув илинжи бу дам
айлантирар дўстни қотилга.
Нақл ростдир:
қултум сув билан
жавнат эшиклари очилгай.
Атроф эса
заъфарон, ғариб,
уфқларда жимирлар сароб.
Сардобалар туби сарғариб,
ташналикдан чекади азоб.
Ниш урмасин не гиёҳ—сара,
сахро ҳукми бермайди омон..
Шундоқ кечди бунда манзара
неча аср,
неча бир замон.
Эҳ, бу чўлда
бахти шўрлаган
аждодаларнинг кўмилмиш оҳи.
Қуюн эмас,
унда ўрлаган
карвонларнинг ташна арвоҳи!

«Бахтлимисиз?..»

Насибанинг қалбини гоҳо
тирнар эди баёнсиз бир ҳис.

Бийрон мухбир унга гап аро
шундай савол берганди илкис:
«Бахтлимисиз?..

Бахтнинг маъносин
англаш мумкин, сизнингча, қандоқ?..»
Ушанда у жилмайиб масъум,
деган эди:

«Қайдам, бу — жумбоқ...»

Бахт нимадир,
айтинг-чи, дўстлар,
банд этганми бу савол сизни?
Бахтлимисан,

дейишса агар,
дангал жавоб бероласизми?
Кимдир уни кўрар бисотда, —
бутун умр йиғар ашъё, пул.
Узгаларга ачиниб, ҳатто
«Шўрликлар»га йўяди буткул.
Кимдир уни, маишат, дейди,
жаҳолатга кетар юзтубан.
Кимдир мансаб ғамини ейди,
кулиб виждон, имон устидан.
Кимдир кўрар чинакам бахтни
муросада,

хотиржамликда.

Ундайларнинг аъмоли қатъий, —
қолмаса бас ўзи тангликда...

Бу тоифа,

бу хил нусхалар

аён эди Насибага ҳам.

Ич-ичидан қиларди ҳазар

ундайларга дуч келгани дам.

Наҳот бир бор берилган умр

басир ўтгай, дея ўйларди.

Ахтариб ўз кечмишидан нур,
ҳаётини такрор бўйларди.

Бир тонг...

— Қаҳрамонинг оқила, тузук
қиз экан-ку,
наҳотки, ахир,
хасис ёзмиш аъмолин бузиб,
унга кулиб боқмади тақдир? —
дея мени қилурсиз ҳам мот.
Лекин шошманг,
мубҳамлик, сирга
тўла эрур ҳамиша ҳаёт,
тўла эрур икир-чикирга.
Учрашганда Саид билан илк,
у қалбда майл туйганди чиндан,
Чунки унга бу ишқ,

бу туйғу

ошно эди бир оз олдиндан.
Кейин билса,
талабаликда,
бир даргоҳда бирга ўқиган —
камсуқум ва ўйчан йигитга
Саид ўхшар экан жуда ҳам.
Оилада тўнғич қиз эди,
кесилмади совчилар шашти.
Кейин-кейин...

малоллик сизди,

сўниб борди турмушнинг гашти.
Саид деди унга:
— Бўлди, бас,
етиб ортар заринг, бисотинг,
менга район дастёри эмас,
менга керак оддий,
жўн хотин...

Тушундики Насиба аниқ,
бу онла ройиши бошқа.
Кечалари унсиз ўртаниб,
тўзим тилаб юрди бардошга.
Яшайверса бўлмасмиди у,
ахир,

рўзгор бадастур, бекам.
Аёл учун шу ўзи бас-ку,
нечун керак бўлак орзу-ғам?
Ҳис этмаса уни ҳеч қачон,
гоҳ шаънини тенг қилса ерга —
нима қибди,

келиб бир замон
кўникарди, ахир, эр — эр-да...
Лекин бир тонг
деди у дилхун,
тоқати тоқ бўлди, ёрилди:
— Миннатлару таҳқирдан тўйдим,
кетай,

беринг ихтиёримни...
Саид нима дерди бу гапга,
паст келмоқни кўрармиди эп?
— Уй тўри хайф сендек саркашга, —
қўрслик қилди,

кетавергин, деб...
Оиланинг дарз кетмоғи-чун
бу хил низо балки майдадир.
Лекин наҳот,

баридан муҳим —
устивормас инсоний қадр?!

Илк чаноқ

Чўл тунлари,
сеҳрли тунлар,
биллур само тарайди нуфуз.

Мангуликдан баҳс қуриб унда
юлдуз билан сўйлашар юлдуз.
Уфқларга бошини қўйиб,
тин олади даштлар, далалар.
Чирилдоқлар,

ўртаниб-куйиб,
авжга чиқар бундай паллалар.
Бу паллалар

олис боғларда
тўкилади мевалар «тап-тап».
Полизларни ушбу чоғларда
ораламоқ гаштли эрур зап.
Лекин дўстлар,
билсангиз, бу кез
алланечук тўлиб кетар дил, —
пайкал аро кезсанг-у ёлғиз
ва товланса кўсаклар шигил!
Энтикасан жимгина шунда,
нимадандир кўксинг бўлар тоғ.
Нигоҳингга бахмалдек тунда
ташланади
биринчи чаноқ...

Замин, тўхта,
бир лаҳза тин ол,
хотирангга муҳр эт бу они.
Сийнанг узра
маҳзун, беиқбол
қақраб ётган кўҳна ёбонни
тирилтирди инсоннинг қўли!
Унинг буюк ижодига боқ:
Асрий орзу муждаси бўлиб,
олам юзин кўрди
илк чаноқ!
О, илк чаноқ,
гамдан, заҳматдан,
қалб қўридан яралган вужуд!

Деҳқонки бор,
сенга боққан дам —
ўйларида хирмон тиклар бут.
Қисматинг жо мумтоз шаклингда:
беш қитъанинг ажиб рамзи бор.
Зеро жаҳон кўз тикар сенга,
беш қитъа ҳам кутар интизор.
Кемаларга юкланган той-той
пахталарга қўшилиб бир чоқ,
сен юртларга кетгунг, ҳойнаҳой,
Ватанингдан жуда ҳам йироқ.
Дастгоҳлардан чиққайсан рангин,
гўзалликни жам қилгайсан сен.
Балки эрк деб яраланганинг
манглайига тангилгайсан сен...

Сирли садо

Туш кўрибди Насиба тонгда:
теварак

зим-зиё чўл эмиш,
номаълум бир мавҳум томонга
кета-кетган узун йўл эмиш.
Қачон, қайдан келди —
билмайин
турар эмиш — у ҳайрон, адо.
Узоқлардан эса тинмайин
чорлар эмиш таниш бир садо.
Кўк тоқидан боққан юлдузлар
шивирини сўндирган бу сас,
Насибани ёруғ манзилга
етаклабди,

элтибди, хуллас.

Оппоқ уйлар,
оппоқ далалар
Сеҳрлабди унинг кўзини.

Лол қотибди даставвал бесар,
ёт, бегона сезиб ўзини.
Лекин унинг ёнидан ўтган,
унинг кўзи илғаган ҳар жон —
билдирармиш эҳтиром дилдан,
ўзни тутиб яқин,

қадрдон.

— Қаердаман, айт, сирли садо,
бу не макон —

бунча қутлуғ, шан?

Келар эмиш жавоб шу асно:

— Сен қисматинг даргоҳидасан.

— Ўзинг танит,

эй, сирли садо,

Не ҳиммат бу — огоҳ эт, кимсан?

— Ажабланма, сен мендан асло,
юрагингман,

сенинг ўзингман...

Куз ранглари

Айтинг, дўстлар,

қайси ўлкада

қай тахлитда хиром эгар куз?..

Ўзбекистон бағрида эса

олади у минг хил жилва, тус.

Зар капалак янглиғ тол барги

мудроқ ҳовуз бетига қўнар,

Қуёш кезиб фалакда ҳорғин,

дардчил юрак сингари сўнар,

тонгда тагин

кумуш ранг туман

оғушидан сузиб чиқар у.

Туйғу каби ялтирар мезон,

ўйчан оқар

ўзанларда сув.
Кечалари осмон бағирлаб,
сас таратиб ўтар турналар..
Куз ҳар сафар
энтиктирар қалб,
руҳга ёруғ маъюслик солар.
Лекин деҳқон насли эрур ким,
Бу фусун-ла бўлмайти иши, —
омилиқдан деб билманг, балким
қайнар унинг бу пайт ташвиши.
Баҳор сели,

дўли,

жаласи,

саратоннинг жазирасига
тўзим бериб ўсган гўзаси
эврилса юрт хазинасига,
ахир, қандоқ унинг хаёлини
чулғай олсин бўлак ўй-ҳавас?
Қолдирмайин ерда мисқолини,
у ҳосилини йиғиб олса, бас!
Бу мавсумга ярашмас,
бизда —
сурилади тантана, тўйлар,
далага эл қалқир бу кезде —
даъват янграб
бутун юрт бўйлаб.
Бутун юртда
майда ташвиш-ғам,
айри истак бўлмас ижобат.
Оламшумул шов-шувлардан ҳам
пеш туюлар кунлик ҳисобот!

Бунда юлдуз бўлмоқ...

— Омад доим ёр бўлсин,
дилкаш

раҳнамомиз — «Дашт чўлпони»га!
Насибани қутлаб,

ҳазилкаш

шериклари келди ёнига.

— Опамизнинг сувратларидан
жизиллаган ҳар битта юрак
кечиб энди узлатларидан,
«ҳайё-ҳуйт», деб қолгайлар, бешак...
Не гаплигин билмай дафъатан,
елка қисар экан Насиба,
кўз югуртиб улгурди зимдан
газетанинг саҳифасига.
Сал ўнғайсиз довдиради у
кўзларига чалинган лаҳза:
ўз суврати

ва йирик ёзув —

«Дашт чўлпони» деган сарлавҳа.
Вазиятдан қутулайин, деб,
кўрмоқ бўлиб танг ҳолин баҳам —
Қочиримин уддалай билиб,
зукко жавоб қилди бу гал ҳам:
— Тун ёришмас

якка юлдуздан,

ёнмаса гар юлдузлар чаман.

Танҳо юлдуз чиқмайди биздан,
зулматда бир ўзим қўрқаман...

— Бунда юлдуз бўлмақ кўп душвор, —
яна кимдир бошлади пайров, —
кўплар порлаб

омонат, бир бор,

беиз учиб кетгайлар дарров...

— Ундайлардан кошки бу макон

холи бўлса, — деди Насиба. —

Чўлқувармас улар,

бегумон,

пулқуварлар эрур, аслида...

Э м и ш к и...

Эмишки,
бир ўзга ўлкада
бўлиб бизнинг пахтага хуштор,
экибдилар ҳавас,

умид-ла,

йигибдилар ҳосилин илк бор.
Хирмон бўлгач момиқ толалар,
жўнабдилар шомда,

кўнгил тинч.

Келишсаки тонгда,
далалар
тагин оппоқ бўлиб ётганмиш.
Вожабо,

чўмиб ҳайратга,
тагин ишга киришибдилар.
Зўр беришиб,
тўлиб ғайратга,
битта қўймай теришибдилар.
Энди бўлди, дея ўйлашиб,
жўнабдилар хотиржам, мамнун.
Учакишган каби,

дала-чи,
оқарибди тагин эрта кун.
Ушбу сафар хушнуд этмабди,
пир қилибди ҳафсалаларин.
Хуллас,
пахта қайтиб кўрмабди,
у ўлканинг кенг далаларин..

Ҳа, пахтамик заҳмати улуғ,
сўрар юрак меҳрини фақат.
Номин юртда қилар табаррук,
кўрсатса ким тўзим,

матонат.

Бежизмаски,
ўзбек ва пахта —
сўзи янграр эгизак сўздек.
Зотан,

пахта эсланган чоқда
ёдга тушар куюнчак ўзбек.
Меҳнатпарвар одам зотига
қўй десалар
тиллодан ҳайкал,
уни деҳқон зурриётига
тиклар эдим баридан аввал.
Эсин таниб,
унинг ҳовлидан
уфқ қадар кўргани — пахта.
Пахтазор —
у улғайган ватан,
пахтазор —
у дарс олган мактаб!

Талабалар гулхани

Тун кўрласи тўшалган ёбон
кетган каби гўё уйқуга,
қулоқ тутиб ётар безабон —
ажиб сурон,
ажиб қий-чувга.
Теваракка ёғдулар тараб,
шўх ёлқинлар сачратиб дилдан,
Насибага қадрдон,
сара
туйғулардан куйларди гулхан...

У талаба эди,
ёдида,
кечагидек эслайди ҳамон, —
илк бора

ёш, тоза қалбида
бир ҳис қилган эди ғалаён.
Исинаркан бу мажҳул туйғу,
сирли ўтнинг ажиб ҳоврида,
нелигини билмай юриб у,
англагани
пахта даврида.
Гойибона эъзозлар ҳамда
меҳр лим-лим нигоҳлар сабаб,
Насибанинг қалби ўшанда
кашф қилган эди
Муҳаббат!
Лекин қанча бўлмасин теран,
бўлмасин у — қанчалар эзгу,
изҳорию

иқрорини ҳам
зоҳир этмай кечди бу туйғу.
Аммо йўли тушиб то мудом
ўша йиллар сеҳрин беркитган —
далалардан ўтса ногаҳон
дили қалқиб кетарди зимдан...

Чеҳраларга нур сепиб гулхан,
кирар зулмат билан баҳсга.
Чирманда,

соз янгради ларзон,
демак, яна навбат — рақсга...
Ут,

жайдари ёшлик эди бу,
ҳали қалби заҳа кўрмаган.
Безавол шавқ,
ростлик эди бу,
ҳаётнинг нуқс-гарди урмаган.
Ҳар бирида —
бокира дунё,
ҳар бирида —

беқиёс шиддат;
гўё сурур билмас интиҳо,
гўё орзу билмас тўсиқ, ҳад.
Лекин бор-ку,

қисматнинг не-не
гирдоблари ҳали олдинда.
Курашларнинг асов тўлқини,
азоблари ҳали —
олдинда.

Умр шундоқ сеҳрли,
нажиб —

эшдир унга толелар,
ғамлар.

Аммо кечмиш саҳнида ажиб —
гулхан янглиғ порлар бу дамлар...

Поезд елар...

Кузнинг савту сафоси ўрнин
изгиринлар,

қорлар этди забт.

Қолди ортда далалар ғамгин,
қуши учган боғларга ўхшаб.
Ҳаяжони сўнган юракдек,
уфқлар тунд —
торайиб қолди.

Шудгорланган ерлар йироқда
мунгайгандек
қорайиб қолди...

Булар оддий манзаралар-ку,
нечун энди туюлар мунгли?
Энтикиш,

дард туярди чунки
Насибанинг озурда кўнгли.
У боғланиб қолган эди, ҳа,
бу жойларга юрак-юракдан.

Кўклам нафаси

Кезар юртда кўклам нафаси,
бўз тупроқда
чечаклар порлар.
Қалбни чорлар кенгликлар саси,
уйғонган дашт-далалар чорлар.

Борлиқ узра музаффар кўклам
бонг уради,
қилар тантана,
Қадим юртнинг қучоғида шан,
янги шукуҳ бошланар яна.

Юрагига кирар туғёнлар
давр билан
қалби жўрларнинг.
Чўл уйқусин бузади шомлар
садолари тракторларнинг.

Уфқларга
боқаркан теран,
Насибани илғайди кўзим.
Оро топган даштнинг чинакам
соҳибаси туяр у ўзин...

Истайманки,
она-заминда
босган изи унинг қут бўлсин!
Кам бўлмасин толеи сира,
насибаси доим бут бўлсин!

1984-85

МУНДАРИЖА

Ленин	3
Егду	4
Газли манзаралари	
1. Зилзила	5
2. Деворда қолган суврат	6
3. Юпанч	7
Ўзбегим — ўз оғам (<i>Т. Мўлдағалиевдан</i>)	8
Даврим қасидаси	11
Дунё қаримаган	11
Ҳали туғилажак	12
Мўъжиза	13
Болалигидандир унда бу шуур	14
XX аср	15
Аёвсиз хотира (<i>А. Твардовскийдан</i>)	15
Дилгир хаёлларга	17
Дўрмон боғлари	17
Хотирот	19
Ака бўлиш қийин	20
Тун	21
Сўнгги қор	21
Қорлар кетди	22
Парчалайди музларини анҳор	22
Яна баҳор бошланди	22
Қирлар, сойлар ошиб	23
Сайрам баҳори	24
Гул кўтарган аёл	24
Ога	24
«Севаман...»	25
Ой нурларини ичиб	26
Пиллар ўтди	26
Ҳижронда	27
Бизнинг ёшимизда	28
Юрагим	28
Мен умримни	29
Бу дунёда	29
Ҳаёт	29
Гоҳо	30
Яхшилик	30

Мовий дарё	31
Ҳорижда	31
Умримиз тарзи	31
Сунбула	32
Панд берса	32
Қор тушганда тоғларга	33
Кўчаларда	33
Қор ёққан кеча	34
Кечагина	35
Қиш оқшоми	35
Қириб келар тараддудбахш шом	36
Кумуш кенгликларга	36
1. Катта бўлганда	36
2. Қиш қиссаси	37
Билса — ҳазил	
Тулкилар	38
Ланж одам	38
Шўрлик	38
«Хосиятли» асар	38
Башорат	38
Шоир ва ғаламис	39
Тақдир ҳазили	40
Жиддий шахс	40
От ва мошин фарқи	41
Сўнгги чорадан хулоса	41
Насиба (достон)	43

На узбекском языке
МИРПУЛАТ МИРЗАЕВ
СУНБУЛА

Стихи

Китоб иқтисод қилинган қоғоз ҳисобидан босилди.

Тақризчи Тоҳир Қаҳҳор

Редактор Азим Суюн. Рассом М. Ворданин. Расмлар редактори А. Мамажонов. Техн. редактор М. Мирражабов. Корректор Ш. Муҳиддинова.

ИБ № 3741

Босмахонага берилди 08.09.86. Босишга рухсат этилди 19.03.87.
Р — 14524. Формати 70x90 1/32. Босмахона қоғози № 2.
Адабий гарнитура. Юқори босма. Шартли босма л. 2,34.
Шартли кр.-оттиск. 2,48. Нашр л. 2,57. Тиражи 10000.
Заказ № 43. Баҳоси 30 т. Шартнома № 104-86.
Ғафур Ғуллом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти.
700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.
Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси иш-
лари давлат комитетининг Бекобод шаҳар босмахонаси.